

PO STOPÁCH
**SPOTŘEBY ELEKTRICKÉ
ENERGIE
V DOMÁCNOSTI**

PRACOVNÍ LIST 2

Vzdělávací
materiály

PRACOVNÍ LIST 2

EKOdetektivové na stopě... spotřeby elektrické energie v domácnostech

Existuje mnoho způsobů, jak snížit spotřebu elektřiny. Jedním z nejjednodušších a nejúčinnějších způsobů je změnit své každodenní návyky a používat elektrické spotřebiče s rozmyslem. Zkontrolujte si své každodenní návyky týkající se spotřeby elektřiny v domácnosti.

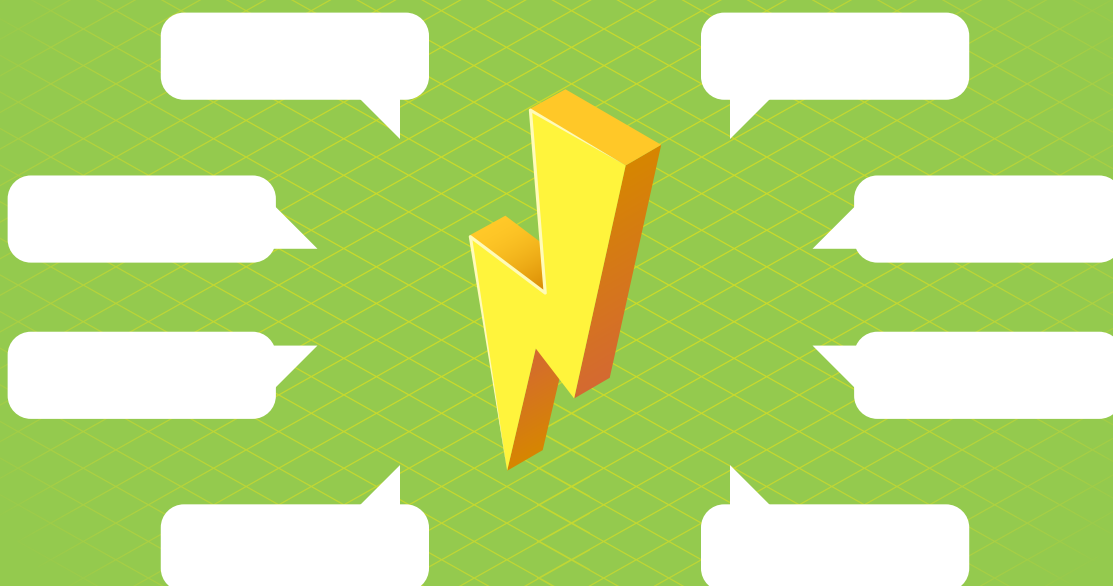
Úkol 1.

K čemu potřebuje domácnost elektřinu?

Zamyslete se nad tím, proč se ve vaší domácnosti používá elektřina. Jakou roli hraje ve vašem životě? Je to důležité, nezbytné a příjemňuje to váš život?

Doplňte schéma:

Elektřina

Závěry/pozorování:

.....

.....

.....

Úkol 2.

Jaká je spotřeba elektrické energie různých spotřebičů?

- 1) Vyplňte tabulku 1 tak, že do políčka "Můj domov" vedle spotřebičů, které máte doma, vložíte znaménko +.
- 2) Na základě těchto údajů doplňte chybějící informace o zařízeních ve vašem domě. Provedte výpočty podle zadaných vzorců a výsledky запиšte do příslušných sloupců tabulky:
 - a) průměrné měsíční náklady na energii spotřebovanou vybraným elektrickým spotřebičem.

Průměrná měsíční spotřeba energie

[kWh] x cena za 1 kWh energie [Kč/1kWh] =

průměrné měsíční náklady na energii [Kč].

Cena 1 kWh (kilowatthodiny) energie
v domácnosti [Kč] *

*Cena z aktuálního tarifu vybraného dodavatele elektřiny

- b) dopad zařízení na životní prostředí (měřeno množstvím emisí CO₂ [kg]).

Emisní faktor CO₂ pro koncové uživatele elektřiny = **765 [kg/MWh]**

1MWh = 1000kWh, tedy emisní faktor CO₂ = **0,765 [kg/kWh]**

Dopad na životní prostředí měřený emisemi CO₂ [kg]

= 0,765 [kg/kWh] x průměrná měsíční spotřeba energie [kWh]

(Zdroj: Emisní faktory CO₂, SO₂, NO_x, CO a celkového prachu pro elektřinu na základě informací obsažených v Národní databázi emisí skleníkových plynů a dalších látek za rok 2018, KOBIZE, IOŠ-PIB, 2019)

- 3) Ve sloupci "Pořadí" seřadte "žrouty energie" počínaje zařízením s nejvyššími emisemi CO₂.

Tabulka 1. Průměrná měsíční spotřeba energie vybraných elektrických spotřebičů

	Elektrický spotřebič	Výkon zařízení [W]	Průměrná pracovní doba za měsíc [h]	Průměrná spotřeba energie za měsíc [kWh]	Průměrné měsíční náklady na energii [Kč]	Dopad na životní prostředí (měřeno emisí CO₂ [kg])	Pořadí	Můj domov
OSVĚTLENÍ								
1.	Kompaktní zářivka	20	120	2,4				
2.	LED žárovka	10	120	1,2				
SPOTŘEBNÍ ELEKTRONIKA								
3.	Plazmový televizor 32-40"	100-150	135	16,2				
4.	LCD TV 32-56"	30-90	135	8,1				
5.	LCD TV 32-56" pohotovostní režim	2-10	585	2,9				
6.	Hi-Fi věž	30-150	112	6,0				
SPOTŘEBNÍ ELEKTRONIKA								
7.	Stolní počítač	150-250	90	18,0				
8.	Notebook	40-80	90	5,4				
9.	Notebook v režimu spánku	20	90	1,8				
10.	Nabíječka telefonu při nabíjení	4-10	30	0,2				
11.	Nabíječka v zásuvce odpojená od telefonu	0,001-0,002	652	0,001				
DOMÁCÍ SPOTŘEBIČE								
12.	Chladnička s mrazničkou r. 2000	250	360	90,0				
13.	Chladnička s mrazničkou třídy A	100	360	36,0				
14.	Chladnička s mrazničkou třídy A++	60	360	21,6				
15.	Pračka třídy A++ - 30°, náplň 3,5 kg prádla	400/ 1 praní	8krát za měsíc	3,2				
16.	Pračka třídy A++ - 60°, náplň 3,5 kg prádla	950/ 1 praní	8krát za měsíc	7,6				
17.	Myčka nádobí - rychlý program	800/1 mytí	20krát za měsíc	16,0				
18.	Rychlovarná konvice	2000	6	12,0				
19.	Mikrovlnná trouba	700-800	2,5	2,0				
20.	Žehlička	2000	5	10,0				
21.	Vysavač	800-1500	2	2,0				
VYTÁPĚCÍ ZAŘÍZENÍ								
22.	Elektrický kotel 4 m ³ vody do 50°	2000	81	162,0				

Zdroj: <https://www.hewalex.pl/porady-i-wiedza/oszczedzanie-energii/ile-energii-zuzywaja-urzadzenia-domowe.html>

VÝPOČTY:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Které spotřebiče spotřebovávají nejvíce energie a mají největší negativní dopad na životní prostředí?

.....

.....

.....

.....

Úkol 3.

Ovlivňují naše zvyky množství emisí skleníkových plynů?

Odpovězte na otázky, doplňte věty a vytvořte závěr.

- 1) Jak si myslíte, že zařízení v pohotovostním režimu spotřebovává energii?
- 2) Kolik zařízení ve vaší domácnosti má tuto funkci povolenou?
- 3) Věděli jste, že pro úsporu spotřeby energie notebooku byl vynalezen stav?
- 4) Elektrická konvice pracuje kratší dobu a spotřebuje méně energie na uvaření 1 litru nebo 2 litrů vody?
- 5) Má teplota praní vliv na spotřebu energie pračky?
- 6) Spotřebovává nabíječka odpojená od telefonu a ponechaná v zásuvce energii?

Bude mít ponechání nabíječky v zásuvce miliony uživatelů mobilních telefonů v České republice a na celém světě vliv na celkovou spotřebu energie a zvýšení emisí CO₂?

.....

7) Elektrický kotel slouží pro vody.

Chcete-li snížit spotřebu energie tohoto spotřebiče
používat horkou vodu.

8) Proč výkonnější žehlička (2000 W) spotřebuje za měsíc méně
energie než méně výkonný stolní počítač (150 W)?
.....

PAMATUJTE:

Spotřeba elektrické energie závisí na výkonu a době provozu
spotřebiče!

Dá se říci, že špatné návyky obyvatel zvyšují emise skleníkových
plynů, a tím i oteplování zemského klimatu?

Svou odpověď zdůvodněte.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Úkol 4.

**Jak můžeme snížit negativní dopad na životní prostředí?
Uvažovali jste o tom, kolik stromů je třeba vysadit, aby se
pohltil CO₂ uvolněný při výrobě elektriny pro vaši domácnost?**

- 1) Do tabulky 2 napište 3 - 4 příklady elektrických spotřebičů, které máte doma.
- 2) Na základě údajů z úkolu 2 určete měsíční a roční vliv každého z daných zařízení na životní prostředí.
- 2) Vypočítejte, kolik stromů je třeba vysadit, aby pohltily roční množství vypouštěného CO₂, když víte, že jeden strom pohltí 7 kg CO₂ za rok.
- 3) Na základě shrnutí tabulky formulujte závěr. Odpovězte na otázku.

Tabulka 2.

Snížení vlivu elektrických spotřebičů na životní prostředí.

Č.	Elektrický spotřebič	Dopad na životní prostředí (měřeno emisí CO ₂ [kg]) za měsíc	Dopad na životní prostředí (měřeno emisí CO ₂ [kg]) za rok	Počet stromů [ks]
Celkem:				

VÝPOČTY:

.....

.....

Závěr:

.....

Úkol 5.

Na čem závisí spotřeba elektřiny ve vaší domácnosti?

Jedním z hlavních faktorů určujících spotřebu energie je počet osob v domácnosti. Na čem ještě závisí spotřeba energie v domácnosti? Mají tyto faktory vliv na životní prostředí? Vložte znaménko + nebo -.

Tabulka 3. Faktory ovlivňující spotřebu elektřiny v domácnosti

Faktor	Dopad na spotřebu energie		Dopad na životní prostředí	
	ano	ne	ano	ne
Počet elektrických spotřebičů				
Typ zařízení				
Zařízení pro úsporu energie				
Doba použití				
Zvyky/návyky, např. praní při nízkých teplotách.				

Závěr:

.....

.....

Úkol 6.

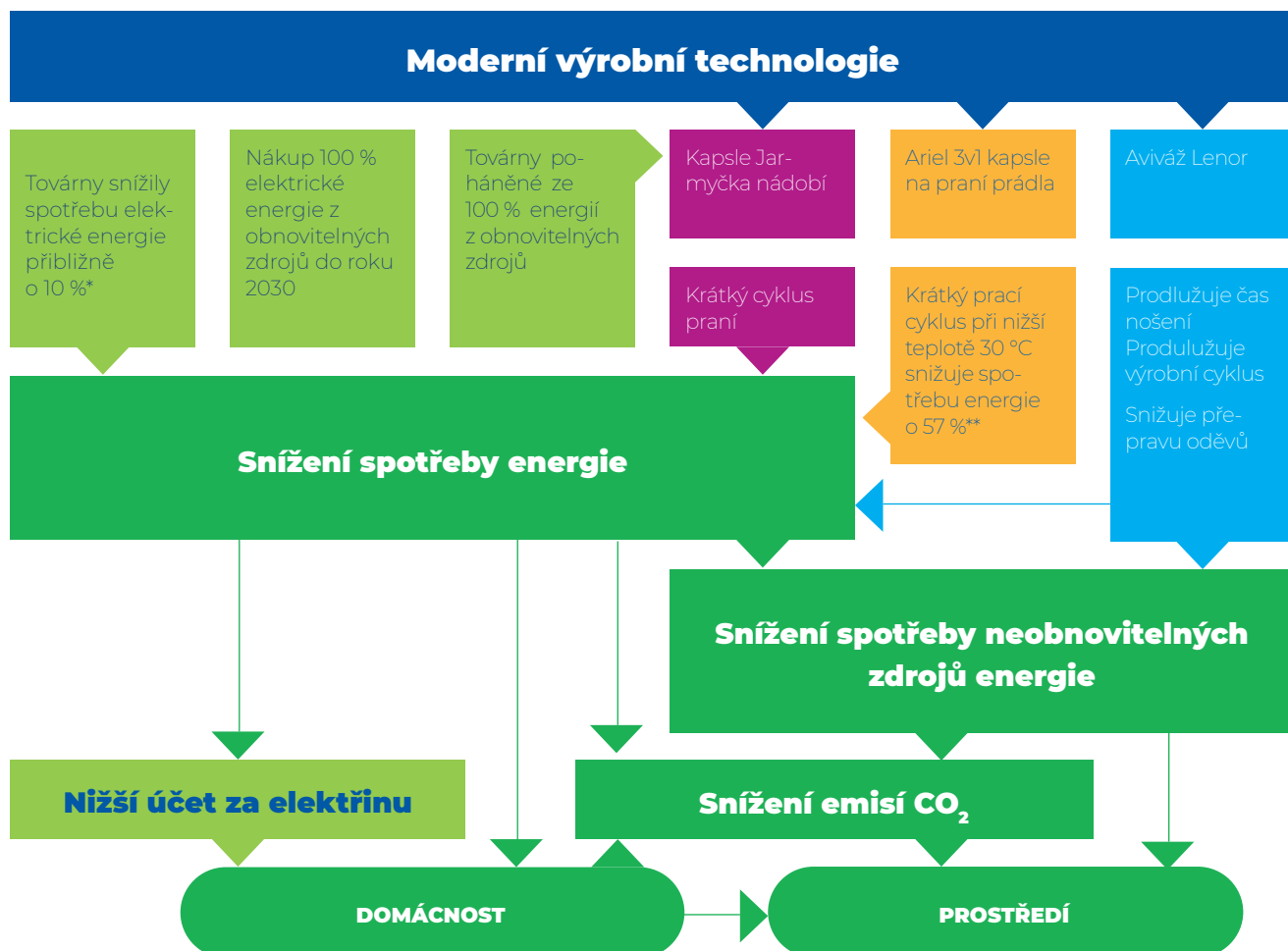
Jak společnost Procter & Gamble snižuje spotřebu elektrické energie?

Moderní energeticky úsporná zařízení jsou důkazem odpovědného přístupu výrobců spotřebního zboží a jejich snahy o ochranu životního prostředí. K těmto spotřebičům patří také úsporné prací a mycí prostředky vyráběné například společností Procter & Gamble. Značky této společnosti používá 5 miliard lidí na světě a v České republice má 90 % domácností doma alespoň jeden výrobek této společnosti.

- a) Podívejte se na příklady toho, co společnost Procter & Gamble dělá pro snížení spotřeby elektřiny.
- b) Zhodnotte dopad těchto činů na svůj život a na své blízké.

Graf 1: Snížení spotřeby energie společností Procter & Gamble

* Továrny snižují spotřebu elektřiny přibližně o 10 %. (Rakona - prací a mycí prostředky, Varšava-Targówek - plenky, Lodž - Gillette, Aleksandrów Łódzki - kosmetika)

** Ve světě se 69 % prádla pere při teplotě do 30 °C, ve střední Evropě je to asi 27 %.

Zdroj: Ambition 2030, Procter & Gamble, 2018

Závěry/zajímavosti:

.....

.....

.....

Úkol 7.

Jak denně využíváte elektřinu?

Vaše každodenní drobné aktivity mají vliv na životní prostředí kolem vás i na celou planetu. Dobré návyky jsou důležité a nezbytné. Co si myslíte, že děláte správně, a co můžete změnit používáním elektřiny, abyste snížili svůj negativní dopad na přírodní prostředí?

DOBŘÝ

ZMĚNA

JÁ

Úkol 8.

Jaké jsou zásady racionálního využívání elektrické energie?

Vypracování pravidel pro racionální každodenní používání elektřiny.

ZÁSADY RACIONÁLNÍHO POUŽÍVÁNÍ ELEKTŘINY

Jaké je nejdůležitější pravidlo pro používání elektřiny?

ZAPAMATUJ SI

- Seznamte členy domácnosti s pravidly a požádejte je o další návrhy.
- Zorganizujte týden / měsíc / rok racionálního využívání elektřiny v domácnosti s využitím vypracovaných zásad.
- Uplatňujte přijaté zásady úspory energie i mimo domov, např. ve škole vypínáním nepotřebného osvětlení.

JÁ, TY, MY - SPOLEČNĚ MŮŽEME PRO ZEMI UDĚLAT VÍC:

příloha 1

EKOdetektivové
na stopě...SLEDOVÁNÍ SPOTŘEBY ELEK-
TRIKY V DOMÁCNOSTECH A
STANOVENÍ JEJÍHO DOPADU
NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ.

MALÉ AKCE - VELKÝ DOPAD:

- S pomocí dospělého provádějte týdenní/měsíční pozorování spotřeby elektřiny ve vaší domácnosti. Proved'te úkol podle pokynů v příloze 1.
- Prádlo perte při snížené teplotě praní 30 °C s použitím moderních pracích kapslí.

ZJISTĚTE VÍCE:

- Chladnička je spotřebič, který má v domě největší spotřebu energie. Výměnou staré chladničky (s roční spotřebou 800 kWh energie) za chladničku třídy A++ (s roční spotřebou 200 kWh) lze ušetřit až několik set Kč ročně. Uvědomte si, jaký to má dopad na životní prostředí! O kolik se sníží emise CO₂?
- Měřič napětí a nákladů na spotřebovanou energii umožňuje kontrolovat spotřebu proudu a výdaje generované elektrickými zařízeními.
- Na internetu existují nástroje, které vám umožní spočítat uhlíkovou stopu domácnosti a náklady spojené s udržitelností.

Kalkulačka vytvořená pro OSN (anglicky):

<https://offset.climateneutralnow.org/footprintcalc>

Český kalkulátor emisí CO₂:

<https://www.uhlikovastopa.cz/kalkulacka>

PŘÍLOHA 1.

Sledování spotřeby elektřiny v domácnostech a stanovení jejího dopadu na životní prostředí.

Pokyny:

- 1) Zjistěte, kde je v domě umístěn elektroměr. V přítomnosti dospělého ho čtete každý týden ve stanovenou dobu.
- 2) Zaznamenávejte údaje z elektroměru na kartu spotřeby elektřiny (vzor karty je přiložen).

Nezapomeňte, že počáteční údaj měřiče pro následující týden je konečný údaj měřiče z předchozího týdne.

- 3) Zjistěte, jakou cenu za 1 kWh elektřiny uvádí váš dodavatel elektřiny ve vyúčtování za energii. Vypočítejte si týdenní spotřebu energie a náklady na ni podle vzorce:

Průměrná týdenní spotřeba energie

$$[\text{kWh}] \times \text{Cena za 1 kWh energie} [\text{Kč/1 kWh}] =$$

průměrné týdenní náklady na energii [Kč]

- 4) Určete dopad vaší domácnosti na životní prostředí podle vzorce:

Vliv na životní prostředí měřený emisemi

$$\text{CO}_2 [\text{kg}] = 0,765 [\text{kg/kWh}] \times \text{spotřeba energie} [\text{kWh}]$$

Kde 0,765 [kg/kWh] je emisní faktor CO₂ pro koncové uživatele elektřiny.

- 5) Shrňte a analyzujte shromážděné údaje. Vyvoďte závěry společně.

- 6) Vypracujte zprávu o svém pozorování, ve které uvedete výsledky ve formě tabulek a/nebo grafů a své závěry.

KARTA SPOTŘEBY ELEKTŘINY V DOMÁCNOSTI A DOPADY NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ						
Týden	Datum od - do	Úvodní čtení [kWh]	Závěrečné čtení [kWh]	Spotřeba energie mezi odečty [kWh]	Náklady na energii [Kč]	Dopad na životní pro- středí (měřeno emisemi CO ₂ [kg])
1						
2						
3						
4						
Celkem						

POZNÁMKA: V případě dvoutarifního měřiče zaznamenávejte spotřebu energie pro oba tarify zvlášť. Provedte výpočty také pro oba tarify.

Závěry:

.....

.....

.....